

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat,

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE DIRECȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petit**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-lași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

Din cauza vacanței numărul viitor, 27, va apare cu data Duminică 30 Iulie 1933

S U M A R

- *Câteva observațiuni la Legea pentru introducerea „cărților funduare”* (urmare și finit), de Corneliu Gheorghian, Consilier la Înalta Curte de Casație;
- *Pârîtul care nu a depus întâmpinare*, de Eugen Petit, Consilier la Înalta Curte de Casație;
- *Legile interpretative în Anteproiectul Codului Civil*, de Prof. Petre Vasilescu;
- *Unificarea legislativă: Câteva observațiuni în legătură cu Proiectul de Procedură Civilă*, de Emil Kramer, Jude-Consilier Trib. Suceava;
- *Jurisprudență rezumată, Decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație, complect ardelean, vol. I*, de Avocatul Seyer Andru, *Recenzie* de G. P. Docan, Consilier la Curtea de Apel București.

JURISPRUDENȚE:

- Curtea de Casație s. II: *Devich Desideriu*, Recurs penal (Ardeal, Recurs în Casație conta decizii dată de Camera de acuzare asupra unui sechestru penal, Înadmisibilitate);
- *Idem: Constantin Cuiu și alții*; recurs penal, (Acuzat arestat, Neprezentarea înaintea Grefierului instanței pentru declararea recursului, Înadmisibilitate, Art. 417 Pr. penala);
- *Comitetul Central de Revizuire s. I: Primăria Municipiului București cu General E. Castano*, (Aplicabilitatea Regulamentului de construcțiuni și alinieri București, Dacă acest Regulament de construcțiuni a fost abrogat de legea aducției locale din 1929 prin art. 572? — Dacă art. 15 și 54 din Reg. de construcțiuni, se aplică la terenuri clădite sau la terenuri virane? — Dacă se poate refuza o autorizație de construcție, fără să se fi procedat în prealabil la expropriere și în ce cazuri? Art. 17 Constituție, 480 C. civ. și 16 Regul. de Construcții București), cu *Notă* de Avocatul P. Alexandrescu-Roman.
- Informațiuni.

Câteva observațiuni

la

Legea pentru introducerea „cărților funduare”
(urmare *)

Capitolul II se referă sub *lit. A* la lucrările ce le săvârșește judecătorul, delegat

„pentru facerea lucrărilor de alcătuire a cărților funduare pe comune” (art. 39 al. 1).

„Proiectul de registru de carte funduară” redactat de judecătorul delegat, e o lucrare provizorie, care mai târziu, după ce e completat și rectificat de judecătoria secția de registru fonciar (vezi art. 45), servește pentru redactarea „proiectului de carte funduară”.

Lucrarea provizorie a judecătorului delegat pentru a nu fi confundată cu „proiectul de carte funduară”, care e obiectul capitolului III al acestei părți, putea fi mai nimerit denumită „coală de proprietate sau posesiune”, așa cum o numește și legea austriacă și se mai putea spune, — astfel cum prevede și legea austriacă — că aceste coale de proprietate, pentru a se evita mai târziu copierea lor, pot fi redactate pe imprimările prevăzute pentru registrul fonciar.

Constatăm chiar dela început că legiuitorul român a urmat în aceste 2 capitole (II și III) procedura veche austriacă, din 1873, fără a considera însă și modificările și din 1906⁴) ce au fost impuse de insuficiența vechiei legi (fără al. 24).

Pentru ce s'a procedat astfel, nu e de înțeles!

Dacă legea austriacă a fost găsită bună și trebuia urmată — părere pe care o împărtășesc — de ce s'a oprit legiuitorul nostru la jumătate de drum? De ce s'a mulțumit cu dispozițiunile vechi, care în Austria au fost găsite insuficiente, și n'a considerat noile dispozițiuni austriace din 1906?

Dară să continuăm examinarea articolelor.

Articolul 40 conține o dispozițiune aproape imposibilă:

„Judecătorul va comunica primăriei comunale cu cel puțin 30 de zile înainte, data începerii lucrărilor, cerând acesteia alcătuirea

4) *Legea p. înființarea reg. fonc. în Bucovina din 8 Martie 1873, f. l. prov. 23 și Legea din 11 Dec. f. l. i. No. 246, aplicabilă numai în Bucovina și Galiția.*

*) Vezi „Curierul Judiciar” No. 25 din 25 Iunie 1933.

unui tablou de schimbările intervenite dela alcătuirea actelor cadastrului până la zi în posesiunile fonciare“.

Care primar sau funcționar de Primărie va putea alcătui acest tablou în 30 zile? Alcătuirea lui presupune nu numai cunoștința tuturor schimbărilor afectuate de multe ori fără a se dresa acte, dar și întinse cunoștințe cadastrale pentru a le identifica pe planul cadastral, unde proprietățile nu sunt indicate decât cu numirile topografice ale parcelelor constitutive. Cum va aduna Primăria toate aceste date?

Deci o dispozițiune ce e menită dela început să rămână literă moartă.

Acelaș articol prevede în *aliniatele 2 și 3* că judecătorul delegat va verifica și identifica terenurile, comparând parcelele din actele cadastrului cu situațiunea nouă de fapt arătată în tabloul Primăriei și va stabili care parcele pot constitui prin ele înșile corpuri de carte funduară, încheind conf. al. 4 *procesele verbale* despre acele lucrări pentru utilizarea lor ulterioară.

După terminarea acestor lucrări judecătorul delegat adună conf. al. 5 datele necesare din registrele de inscripțiuni și transcripțiuni și din alte izvoare, iar potrivit art. 41 stabilește, asistat de grefier și cu citarea părților, drepturile ce urmează a fi înscrise, dresând *din nou procesele verbale*.

Separarea lucrărilor de verificare și identificare menționate în al. 2 art. 40 de cele de stabilirea drepturilor menționate în art. 41 o cred greșită.

Primele lucrări vor răpi mult timp dacă nu vor fi făcute concomitent stabilirile art. 41.

Nici legea austriacă nu prevede ca judecătorul delegat să facă dela început o atare lucrare migăloasă, care nu poate fi făcută în bune condițiuni decât concomitent cu cercetările în fond, când sunt citate și părțile. Art. 72 din Regulamentul legii austriace din 1906, prevede numai o inspectare prealabilă a teritoriului comunei, pentru a cunoaște împrejurările topo și orografice.

Al. ultim al art. 40 arată câteva izvoare din care judecătorul delegat va aduna datele necesare. Sunt desigur numai exemplificativ enumerate, căci nu vor putea fi excluse hotărârile judecătorești referitoare la drepturile de proprietate, servitute, referitoare la adjudări, în materie de succesiuni și altele.

Art. 41 dispune că judecătorul delegat „va stabili:

a) Drepturile în legătură cu posesiunea imobilului, precum și servituțile rurale și urbane ce îl grevează;

b) Drepturile de proprietate, coproprietate, de proprietate individuală, pe etaje sau apartamente, precum și restrângerile privitoare la capacitatea proprietarilor“.

Nu se arată cari sunt „drepturile în legătură cu posesiunea imobilului“.

Nu se dă nicio directivă pentru stabilirea acestor drepturi.

Lipsește mai ales o dispozițiune precisă în ce privește cea mai importantă chestiune, ce interesează, și anume cine urmează să fie înscris ca proprietar, dacă nu se ajunge la o învoială a tuturor celor interesați, chestiune ce a fost judicios soluționată în § 9 din noua lege austriacă din 1906.

După vechea lege austriacă și în deosebi potrivit codului civil și al legii registrelor fonciare, orce schimbare a înscrierii în registrul fonciar nu putea fi făcută decât cu învoirea celui înscris în acest registru (al autorului).

La introducerea noilor registre fonciare, trebuia deci să se ia ca punct de plecare, situația ce rezultă din vechiul registru fonciar, trecând-o neschimbată în noul registru.

Trebuia trecută astfel orce înscriere din vechiul registru fără privire, dacă ea corespundea cu realitatea sau nu. Într-o acțiune de reformă a registrelor era lăsată deci la inițiativa părților, deoarece din oficiu nu se putea face nici-o schimbare.

Această metodă a dat chiar dela început rezultate nesatisfăcătoare. Se făcură multe vânzări, donațiuni, moșteniri, iar dobânditorii au întârziat să se înscrie în registru ca proprietari. Cel înscris încă din nainte în vechiul registru era în mod nejust favorizat față de posesorul de fapt, care-i sta în față. Posesorul de fapt deși avea după împrejurările dela noi, presumpția dreptului său, trebuia totuși să preiea contra celui înscris în registrul fonciar rolul greu și costisitor al reclamantului.

Legiuitorul austriac din 1906, dându-și seama de acest inconvenient, a pornit pentru a soluționa această chestiune dela împrejurările de fapt, dela posesiunea și proprietatea de fapt.

Art. 9 al acestei legi (care se aplică în prima linie la rectificarea registrelor vechi, devenite inproprie din cauza neconcordanței între conținutul lor și situația de fapt, cât și în mod subsidiar la introducerea unor noi registre fonciare) dispune astfel:

„Dacă nu se poate ajunge la o învoială a tuturor celor interesați ... judecătorul delegat... poate să decidă prin încheiere divizarea imo-

bilului, astfel cum rezultă din posesiunea de fapt.

În încheierea de diviziune se vor arăta fiecare din parcelele cari au să fie împreunate pentru corpul de registru fonciar ce se va constitui din nou.

Privitor la partea de imobil asupra căreia nu există discuție se vor indica cu precizie și persoanele cari au să fie înscrise ca proprietari în respectivele fascicule.

Cât privește celelalte părți de imobil, se vor indica cu precizie persoanele între cari e discuție asupra înscrierii ce are să se facă a dreptului de proprietate și între acestea, pe aceea care va fi înscrisă ca proprietar în respectiva fascicolă, în cazul când celelalte persoane, cari ridică pretențiuni, nu introduc acțiunea într'un termen hotărât sau dacă nu continuă normal acțiunea intentată. Acest termen va fi de cel puțin o lună.

În scopul acesta se va atribui rolul de pârât celui ce stăpânește de fapt. Totuș proprietarul înscris în registrul fonciar nu poate fi îndrumat pe calea procesului în folosul unei persoane care nu e înscrisă în registrul fonciar ca proprietar, decât numai dacă nici el, nici autorul său nu a avut posesiunea sau cposesiunea de fapt în interval de zece ani, socotiti înapoi dela data dispunerii procedurii de rectificare....“.

Din cceastă dispozițiune vedem că legea austriacă din 1906 examinează exactitatea vechiului registru chiar și contra opoziției celui înscris. Când dreptul posesorului de fapt apare numai întrucâtva verosimil, ea îi dă posibilitatea înscrierii în registrul fonciar. O astfel de verosimilitate e dată prin o ultimă neîntreruptă posesiune a sa, sau a autorului său, timp de 10 ani. Noua lege austriacă din 1906 punându-se pe acest punct de vedere și considerând ultima posesiune de fapt iar nu situația ce rezultă din (vechiul) registru fonciar și-a asigurat succesul și a construit puntea dela instituția ilegală a proprietății neînscrise în registru, la proprietatea înscrisă legală.

Dar dreptul celui înscris în (vechiul) registru fonciar, nu putea să fie cu totul neglijat, acest titular trebuind să fie înștiințat, că s'a deschis procedura de rectificare a corpului înscris pe numele lui (§ 6 al legii d n 1906) și după înscrierea posesorului de fapt în noul registru fonciar poate valorifica dreptul său contra acestuia.

Legea din 1906 mai introduce în conexitate cu acest principiu și principiul intervenției din oficiu. Conf. §-lui 5 al acestei legi, judecătorul delegat va proceda din oficiu, în toate

cazurile ce i se vor aduce în orice mod la cunoștință. El nu se va opri numai la propunerile părților, ci va proceda din inițiativă proprie la punerea în regulă a registrului. Publicațiunile prevăzute de lege, făcute cu scopul de a aduce la cunoștința judecătorului toate incongruențele, precum și cunoștința proprie a judecătorului vor înlesni reușita legii. Judecătorul nu va putea ocoli o lucrare grea și incomodă pentru a înlătura o greșeală sub pretext că nu i s'a înaintat vre-o opunere în această privință. Toate mijloacele trebuie folosite pentru a ajunge scopul urmărit de lege.

Iată, cum expuneam în lucrarea mea „Registrele fonciare din Bucovina“, vol. II, principiile noii legi austriace din 1906, care nu puteau fi neglijate în noua lege românească.

Legea română nu conține nici o dispozițiune expresă în ce privește chestiunea cine urmează să fie înscris ca proprietar în cazul când nu se ajunge la o învoială a celor interesați. Din unele dispozițiuni se poate totuși vedea că legiuitorul român înclină spre sistemul vechi austriac din 1873, abandonat de noua lege austriacă din 1906.

Aici e locul să revenim la *art. 36 al. 5* al legii noastre, pe care l'am rezervat a-l discuta ulterior. Iată ce ne spune acest alineat: „Dacă dintr'un registru de mutațiune sau din actele prezentate de părți ar rezulta că imobilul — obiectul cercetărilor — ar fi proprietatea a două sau mai multe persoane în fracțiuni determinate în raport cu întregul (s'ar fi putut spune mai scurt „în porțiuni indivize“) și întrucât acești coproprietari s'ar găsi totuși în posesiunea unor părți teritoriale distincte, *la cererea unanimă* a coproprietarilor, se va forma din parcelele ce sunt în posesia fiecăruia câte un corp de carte funduară, înscriindu-se într'o foaie separată sau adăogându-se, *la cerere*, la corpul funciar existent pentru aceiași persoană în acelaș registru“.

Exact textul articolului 25 al legii austriace din 1873!

Deci partea teritorială distinctă, ce aparține necontestat unuia din coproprietari, va putea fi scrisă pentru acesta numai la cererea unanimă a tuturor coproprietarilor.

Iată principiul înscrierii posesorului de fapt și al intervenției din oficiu abandonat, eată puntea, ce duce dela instituția ilegală a proprietății neînscrise în registrul funciar la proprietatea înscrisă legală, distrusă și poarta pentru nepotrivirea între înscrierea din registrele fonciare și situația de fapt, larg deschisă.

Și alte dispozițiuni ale legii românești vor inveda acelaș spirit întârziat. Astfel art. 44 al. 2 și 3 pe care le voi discuta însă mai târziu; deocamdată voi continua să discut articolele premergătoare.

Art. 42. al. 1. conține o dispozițiune lipsită de precizie: „După terminarea cercetărilor și verificărilor, judecătorul—delegat va face inscripțiunile provizorii referitoare la posesiune și proprietate”.

Ce „inscripțiuni provizorii referitoare la posesiune” se pot face?

Dacă e vorba de „drepturile în legătură cu posesiunea” de care vorbește art. 41 lit. a., am arătat mai sus că aceste drepturi nu sunt precizate și nu se știe în care parte a registrului fonciar ar trebui să fie înregistrate.

Art. 42 al. 2 prevede că „inscripțiunile referitoare la sarcini se vor face numai pentru servituți rurale sau urbane și pentru sarcinile necontestate de părți”.

Iarăși o dispozițiune învechită, din vechia lege austriacă din 1873. Legea nouă din 1906 a abandonat și acest principiu. Ea prevede că judecătorul delegat va trebui să examineze și să stabilească existența tuturor sarcinilor, procedând în cazul menționat mai sus, al art. 36 al. 5, ce va fi nevoie, chiar la repartizarea sarcinilor asupra părților teritoriale distincte (ce aparțin fiecăruia din proprietarii aparenti). La cererea părții se va examina dacă nu sunt date condițiunile pentru amortizare sau radiere și numai rezultatul acestor examinări și stabiliri va servi pentru înscriere în proiectul registrului.

Nici nu e de înțeles de ce n'ar putea fi stabilite toate sarcinile în acest stadiu al procedurii.

În adevăr după procedura austriacă din 1906 sarcinile stabilite în acest stadiu al procedurii se înscriu în proiectul de registru fonciar (nu și în coalele de proprietate antecedente) numai mai târziu, după ce eventualele încheieri referitoare la repartizarea sarcinilor au devenit definitive, dară înainte ca proiectul de registru fonciar să fie înaintat Curții de Apel (în lege rom. conf. art. 46 comisiei de control de pe lângă Tribunal).

Procedura austriacă are avantajul că stabilind situația sarcinilor concomitent cu cea a drepturilor de proprietate, face superflua ordonanța II-a în procedura ulterioară a rectificării (vezi art. 55 și urm.) de care se va vorbi mai târziu și scurtează astfel procedura introducerii reg. fonciare.

La litera B a capitolului II urmează dispozițiunile referitoare la complectarea și rectificarea inscripțiunilor „provizorii” din „pro-

ectul registrului de carte funduară”, completare și rectificare, care se face de către „judecătoria secțiunea de Carte funduară”.

Conform art. 43 judecătorul de „carte funduară” va invita prin ordonanță, inserată în „Monitorul Oficial” și în „Monitorul Județului”, asemenea prin afișare la sediul primăriei comunale pe toți cei interesați să formuleze obiecțiunile lor motivate referitoare la inscripțiunile din proiectul făcut de judecătorul delegat.

Nu se spune dacă această inserare se face din oficiu, așa cum s'a spus la publicațiunile art. 60 dela cap. III.

Asemenea e de neînțeles de ce inserarea ordonanței acesteia se face în „Monit. Of.” și în „Monit. Jud.”, pe când prima ordonanță, menționată în art. 46 dela cap. III, se va insera numai în „Monit. Of.”, iar conform art. 60 ordonanțele prevăzute „în articolele de mai sus”, se vor publica în afară de „Monit. Of.” „în câte 2 sau mai multe din cele mai răspândite ziare din circumscripția Curții de Apel” (eliminat). Câte ordonanțe—atâtea feluri de înscrieri.

Cred că această inconsecvență se explică numai prin o scăpare din vedere.

Art. 44 al. 2 vorbește de obiecțiunile contra inscripțiunilor „provizorii” ale judecătorului delegat.

Acest alineat prevede că „obiecțiunile contra exactității inscripțiunilor întemeiate pe orice acte publice și particulare pot fi depuse atât la judecătoria, cât și la primărie sau făcute verbal în fața judecătorului”.

Iar în alineatul următor (3) continuă: „Dacă aceste obiecțiuni se întemeiază pe acte, cari nu erau cunoscute, când s'au făcut primele cercetări, se vor lua măsuri pentru lămurirea desăvârșită a inscripțiunilor făcute. Găsindu-se obiecțiunile întemeiate, se vor face complectările sau rectificările necesare”.

Spuneam mai sus că din unele dispozițiuni ale noii legi se poate vedea că legiuitorul a adoptat vechiul sistem austriac din 1873, după care posesorul de fapt, cu toată verosimilitatea dreptului său, trebuia să preiea rolul greu și costisitor al reclamantului.

Conform alineatelor de sus (2 și 3) al art. 44 posesorul de fapt, chiar dacă își întemeiază pretenția de a fi înscris pe un titlu și pe o neîntreruptă posesiune de fapt de mai mult de 10 ani, nu va putea să ridice vre-o obiecțiune contra celui înscris de judecătorul delegat, căci nu-și poate întemeia obiecțiunea cum cer dispozițiunile de sus, pe vreun „act public sau particular”. Numai

cel ce are act public sau particular va avea dreptul să facă obiecțiuni.

Sistemul, preconizat în aceste alineate, duce, după cum am mai spus, la întronarea unei proprietăți înscrise în registrul fonciar, lipsită de posesiunea imobilului, deci ilegală. Acest sistem a discreditat primele registre fonciare mai ales în fostele provincii austriace, Bucovina și Galiția, unde majoritatea populației, fiind neștiutoare de carte, nu cunoștea importanța actelor scrise și unde nepotrivirile între registru și situația de fapt, datorite acestor împrejurări, erau la ordinea zilei.

Cum împrejurările din Vechiul regat și Basarabia în această privință cu toate regulele formale de probațiune ale codului civil român nu diferă mult de cele din Bucovina, e de prevăzut că menținerea acestui sistem va duce la același rezultat de nepotrivire al inscripțiunilor din registrul fonciar cu situația posesiunii faptice.

In al. 4 al. art. 44, se spune că „rezultatul cercetărilor și hotărârea luată de magistrat se va consemna în proces verbal”. Era poate locul să se mai spună că aceste rezultate vor fi trecute și în „proiectul registrului de carte funduară” pentru al completa și înlesni consultarea lui.

Capitolul III, intitulat „declararea proiectelor drept cărți funduare legale” conține dispozițiuni aproape identice cu vechea procedură austriacă din 1871¹⁾ „ce se va urma în caz de înființare de registru fonciar în scopul rectificării acestora”.

Nici în această parte a procedurii modificările aduse de legea austriacă din 1906 n’au mai fost ținute în seamă. Conf. *art. 46*, procedura „declarării proiectelor drept „cărți funduare”—se inaugurează de comisiunea de control de pe lângă tribunal „prin” o primă ordonanță prezidențială. Conform *art. 47*, această ordonanță declară dela o anumită dată proiectele, înaintate de către „judecătorie secția de carte funduară” drept „cărți funduare”, pronunțând totodată principiul, „că începând dela data arătată, drepturile de proprietate, de ipotecă sau alte drepturi reale asupra imobilelor înscrise, nu se pot dobândi, mărgini, transfera asupra altor persoane sau desființa decât numai prin înscrierea în noul registru de proprietate”.

Prin dispozițiunea de sus se consacră *principiul caracterului constitutiv de drepturi al înscrierilor*.

Articolul 48 deschide calea rectificărilor.

Prin ordonanța menționată mai sus vor fi somate a face declarațiuni într’un termen care poate fi fixat între 4—10 luni:

a) „Toate persoanele care, având un drept câștigat înainte de ziua inaugurării cărților funduare, ar pretinde o modificare a inscripțiunii privitoare la dreptul de proprietate sau posesiune....

b) Toate persoanele care au dobândit înainte de aceiaș dată drepturi de ipotecă, de servitute sau alte drepturi reale asupra imobilelor înscrise.”

Cel ce va pierde termenul de mai sus, nu va pierde în orice caz dreptul de a valorifica și mai târziu pretențiunile lor față de contractantul nemijlocit. Numai drepturile reale ale terților, cari au fost dobândite cu bună credință pe baza inscripțiunilor, existente în noile registre la data inaugurării lor, nu mai pot fi contestate. Pierderea termenului va avea numai în acest caz un efect distrugător de drepturi (vezi sfârșitul articolului 47).

Dar nu se precizează la care instanță se vor înainta declarațiile și care instanță le vor judeca.

§ 2 al legii austriace din 1871 dispunea clar în această privință: „aducerea la îndeplinire a acestei ordonanțe e în sarcina instanței la care se ține registrul fonciar”.

Art. 49 prevede că declarațiunile făcute în conformitate cu *art. 48* vor fi menționate în registrul fonciar, dar nu arată care e efectul juridic al acestei mențiuni. Acest articol mai spune, dacă nu s’a făcut dovada că s’a pornit proces asupra obiectului declarațiunilor, declarațiunile vor face obiectul unei desbateri din oficiu, care potrivit *art. 50* n’are alt scop decât a încerca de a ajunge la un acord.

Indată ce se constată că acordul e imposibil de realizat, cel ce a cerut modificarea înscrierii va fi îndrumat la proces, acordându-i-se un termen.

Deci și aici sistemul nerespectării posesorului de fapt, chiar dacă își întemeiază pretențiunea de a fi înscris pe un titlu și pe o neîntreruptă posesiune de fapt de mai mult de 10 ani.

Pierderea termenului, pentru înaintarea acțiunii, sau a procesului are aceaș urmare ca și nerespectarea termenului pentru înaintarea declarațiunii.

Deaceea se spune în *art. 52* că în toate aceste 3 cazuri „inscripțiunile existente la data inaugurării registrelor fonciare câștigă valoarea unor inscripțiuni fonciare”.

Art. 55 prevede publicarea unei a doua ordonanțe pentru a da posibilitate să facă contestațiuni acelora, care s’ar crede vătămați

1) Legea din 25 Iulie 1871, f. l. i = no. 96.

prin inscripțiunea sarcinilor, făcută în urma somațiunii primei ordonanțe;

Spuneam mai sus (la art. 42 al. 2), dacă legiuitorul român n'ar fi impus judecătorului delegat să facă în „proiectul registrului de carte funduară” numai inscripțiunile serviturilor rurale și urbane și a sarcinilor necontestate de părți, ci ar fi admis ca în acest stadiu al procedurii să se stabilească și să se înscrie concomitent cu drepturile de proprietate și *foarte* sarcinile, fără nici o excepție, ordonanța a II ar fi devenit superfluă, căci în acest caz somațiunea primei ordonanțe s'ar fi putut referi la contestarea sarcinilor, decelarea lor fiind făcută înaintea judecătorului delegat

Art. 64. dispune: După determinarea (cred că e vorba de terminarea) procedurii orânduite prin articolele de mai sus, coalele cari aparțin aceleași cărți funduare vor fi prevăzute cu numerele de ordine și legate în volum. Cred că nu e vorba de „coala” în înțelesul strict al cuvântului, ci de fascicola (caetul) care cuprinde cele 3 foi (a descrierii bunului, a proprietății și a sarcinilor).

În *art. 65 al 3*, se dispune că actele și documentele pe baza cărora s'a făcut vre-o inscripțiune în cartea funduară se vor păstra în copie legalizată la dosarul cărții funduare în care s'a trecut inscripțiunea. Iarăși o dispoziție neprecisă, vorbindu-se de „acte și documente”, actele sunt probabil „cererile” pentru înscriere. Or acestea trebuie păstrate în original și nu în copie legalizată și nu la dosarul „cărții funduare”, care ar deveni prea voluminos, ci la dosarul fascicolei respective.

Art. 75, pune în vedere revizuirea și unificarea legilor și regulamentelor din ținuturile unite, referitoare la cărțile funduare, precum și ale dreptului imobiliar.

Dorim, ca această revizuire și unificare să vie cât de curând, dar ca noua lege să fie desăvârșită ținându-se seama de concepțiunile mai înaintate în această materie.

O lege complectă și precisă e o condițiune absolută pentru încrederea publică de care trebuie să se bucure înscrierile în registrele fonciare, și care e însăși rațiunea de a fi a acestor registre,

Pârâțul care nu a depus întâmpinare

O problemă, ce se pune sub imperiul actualei legi de accelerare este: *dacă pârâțul care nu a depus întâmpinare are dreptul să puie concluzii orale în instanță?*

Nu cunoaștem vre-un caz în care Înalta Curte de Casație să se fi pronunțat, dar socotim că în asemenea împr jurări *pârâțul prezent în instanță, nu va putea pune concluzii la fond.*—

Este adevărat că legea de accelerare din 19 Mai 1925 permitea soluția contrară.—

Acea lege conținea art. 7, după care *pârâțul „care nu a făcut întâmpinarea ori nu a depus-o în termen păstrează numai dreptul să „se apere, discutând în fapt și în drept femeinicia „sustinerilor și probelor reclamantului.*

Iată deci în sistemul acestei legi reclamantul care își sprijină acțiunea pe un act scris.

Deși pârâțul nu a depus întâmpinare, el va avea dreptul să discute în instanță valabilitatea legală din punctul de vedere probatoriu al înscrisului depus de reclamant.

Cea ce nu va putea însă face pârâțul, dacă nu a depus întâmpinare, este d. ex. să susție că a plătit datoria ce rezultă în contra lui din actul cu care se servește reclamantul, nici să dovedească această plată, prin noi mijloace propuse de dânsul. Dar vine legea accelerării din 11 Iulie 1929, care suprimă art. 7 din vechea lege.

Mai mult încă, această lege conține art. 11 după care „Pârâțul poate cere de asemenea în această primă ședință un termen pentru formularea și depunerea întâmpinării....etc..

Cu alte cuvinte dacă până la prima zi de înfățișare pârâțul nu a depus întâmpinarea lui, el nu va avea puțința să se apere în fond — Legea îi acordă un singur drept, anume acela de a cere un termen pentru a-și formula și depune întâmpinarea.

Dacă însă, nici până la acest nou termen nu-și va fi formulat și depus întâmpinarea, el nu va avea dreptul să discute în fond asupra pretențiilor reclamantului.

Prezența lui în instanță va servi numai ca să poată propune excepțiuni relative la procedură, cerând d. ex. amânarea pentru că nu a fost citat în regulă.

Este adevărat că există în noua lege de accelerare un text, care s'ar părea că reproduce dispozițiile art. 7 din vechea lege.

Anume art. 20 astfel formulat:

„*Partea, împotriva căreia sa pronunțat decă-*

derea din dreptul de a administra o probă va putea totuși să se apere, discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor și probele părții adverse.

Dar, cum foarte limpede se poate vedea din cuprinsul textului, acest articol se referă nu la cazul pârâtului care nu a depus întâmpinare, ci la acela al oricărei dintre părți reclamant sau pârât, în potriva căreia s'a pronunțat decăderea de a administra o probă.

Nu credem că legiuitorul din 1929 a făcut cu intenție modificarea ce ne preocupă, dar totuși deosebirea de text dintre vechiul art. 7 și noul articol 20, există, este evidentă și e bine să fie scoasă în relief, pentru a evita unui pârât neglijent, — care crezând că ne făcând întâmpinarea va putea totuși discuta în fond pretențiile reclamantului — surpriza de a vedea că nu este lăsat să vorbească.

Legea din 11 Iulie 1929 desăvârșește astfel sistemul procedural scris. — Numai pretențiile formulate în scris, pot fi dezvoltate și oral.

În această privință, noul proiect de procedură civilă, conține art. 145 următor:

„Întâmpinarea trebuie să cuprindă excepțiunile de procedură și de fond ce ridică pârâtul, răspunsul său privitor la faptele arătate în acțiune, precum și susținerile sale împreună cu arătarea dovezilor. Prin întâmpinare se va arăta și pretențiunea pârâtului, cu privire la modul în care instanța urmează să hotărască. —

„În lipsa unei asemenea arătări se va socoti ca pârâtul cere respingerea în fond a acțiunii”. —

„În lipsa unei asemenea arătări...”, adică în lipsa arătării pretențiunii pârâtului, cu privire la modul în care instanța urmează să hotărască. —

Legea presupune deci că s'a făcut o întâmpinare, dar acea întâmpinare nu conține anumite arătări, și în acest caz se prezumă că pârâtul vrea să combată acțiunea în fond.

Dar proiectul de procedură civilă nu spune lămurit ce se va întâmpla atunci când pârâtul omite să facă întâmpinare. Din dispozițiile art. precedent (144), s-ar părea că un astfel de pârât nu va putea pune concluzii în fond.

Căci, pe de-o parte acest text, permite președintelui instanței — la cererea reclamantului, — ca în afacerile urgente să scutească pe pârât de facerea întâmpinării, iar pe de altă parte, ultimul alineat, declară că în procesele de competența judecătoriilor, pârâtul nu e obligat să facă întâmpinarea. —

Deci, în toate celelalte procese, rezultă că pârâtul ar fi obligat să facă întâmpinare,

Nu ne putem însă face o părere precisă, pentru că stilul în care sunt redactate aceste texte — ca și de altminteri întreg proiectul de procedură civilă — lasă mult de dorit, atât din punctul de vedere al spiritului juridic românesc,

cât și din acela al limbei noastre literare. —

Căci sunt texte în procedura civilă, cari dacă vor trece astfel cum sunt redactate în putere de lege, vor avea nevoie mai mult de traducători decât de comentatori. —

EUGEN PETIT

Consilier la Înalta Curte de Casație

LEGELE INTERPRETATIVE ÎN ANTEPROIECTUL CODULUI CIVIL

În studiul nostru — conflictul legilor în timp în Ante-Proiectul codului civil — publicat în *Curierul Judiciar* no. 21 din 28 Mai 1933, spuneam că art. 3 din acest ante-proiect ar trebui să prevadă că legea interpretativă, nu trebuie să conțină idei noi, sub sancțiunea de a fi socotită ca lege nouă aplicabilă în viitor, fără efect retroactiv, fiindcă prin aceasta s'ar înlătura abuzul legiuitorului de a prezenta legi noi cu titlul de legi interpretative, numai pentru a le da efect retroactiv prin natura legii.

D-l Dimitrie Maxim, fost președinte la Curtea de apel din București, într-o interesantă și foarte documentată observație — Legile Interpretative după noul ante-proiect al codicului civil — publicată în *Curierul Judiciar* no. 23 din 11 Iunie 1933, recunoaște acest abuz legislativ, dar socotește inutilă completarea art. 3 din ante-proiect în sensul prevăzut de noi, pentru următoarele considerațiuni:

Că legile interpretative sunt privite de doctrină și jurisprudență ca măsuri ale unei legi ordinare, deci cu efect retroactiv numai pentru viitor.

Că într-o lege interpretativă nu poate fi vorba de retroactivitate, când ea conține idei noi, fiindcă instanțele judiciare o aplică numai în raporturile de drept încheiate după promulgarea ei.

Că tribunalele constituiesc o garanție în această privință, deoarece n'aplică legea interpretativă decât în viitor.

Că, chiar dacă codul civil ar prevedea dispoziția relevantă de noi mai sus, o lege ordinară ar putea să dea roage posterior la această dispoziție, principiul neretroactivității nefiind de ordin constituțional.

Asupra chestiunii că legile interpretative, cari conțin idei noi, sunt privite ca măsuri ale unei legi ordinare, deci cu efect retroactiv numai pentru viitor, credem că este o scăpare din vedere de tehnică tipografică. D-l Președinte Maxim, fiind un distins jurist și un om cu multă carte, știe că retroactivitatea întemeindu-se pe ficțiune de preexistență a legii noi, intră în domeniul trecutului, suprimând sau modificând un drept, sau efectele realizate de el, cari rezultă dintr-un raport juridic anterior promulgării legii noi. În domeniul viitorului, intră numai legile neretroactive sau cu aplicație imediată.

Apoi, este numai în parte exactă susținerea că într-o lege interpretativă, în care s'au introdus idei noi, nu poate fi vorba de retroactivitate, instanțele judiciare aplicând-o numai în raporturile de drept încheiate după promulgarea ei; este, zic, numai în parte exactă, deoarece legea interpretativă se aplică nu numai afacerilor viitoare, dar și afacerilor prezente. Intră în afacerile prezente raporturile juridice stabilite între legea interpretativă și actul legislativ, care dă ființă legii interpretative, precum și procesele în curs — *causae pendentes* — născute din raporturi juridice stabilite ante-

rior acestei legi, procese, cari se găsesc înaintea primei instanțe, a instanței de apel și chiar înaintea Curții de Casație. Legea interpretativă nu se aplică afacerilor terminate — *causae finitae* — precum: hotărârilor cu forță de lucru judecat, tranzacțiunilor inatacabile pentru eroare de drept, sentințelor arbitrale cu autoritate de lucru judecat, prescripției extinctive a acțiunii în justiție. Cităm ca legi interpretative aplicate proceselor în curs: legea din 3 Ianuarie 1930 asupra interpretării unor dispoziții din legea pentru organizarea ministerelor din 2 August 1929 și legea interpretativă din 24 Aprilie 1930, asupra art. 83 din legea de reorganizare a Inaltei Curți de Conturi din 29 Iulie 1929. Legea din 3 Ianuarie 1930 a fost aplicată în decizia Curții de apel din București, secția I, pronunțată la 14 Februarie 1930, (Pand. Rom. no. 8, 1930, p. III, pag. 123). S'a spus că legea interpretativă nu are caracter retroactiv, fiindcă ea înlătură obscuritatea, îndoiala, adică, înlocuiește un text confuz cu un altul care se confundă cu legea interpretată, că înțelesul ascuns, dar clarificat prin legea interpretativă, se găsea în legea interpretată, neintervenind niciun element nou.

S'a răspuns cu drept cuvânt că legea interpretată nu este absolut identică cu cea interpretativă, timpul scurs între aceste 2 legi și faptele îndeplinite în acest timp, neputându-se șterge, apoi că legiuitorul în clarificarea textului obscur ținând seamă de nevoile sociale din momentul când legiferează, introduce prin interpretare în oarecare măsură ceva nou. Dar, când vorbim de abuzul legislativ în legile interpretative, ne gândim la ideile cu totul noi, pe cari legiuitorul le introduce prin interpretare și cari adaogă la legea interpretată schimbând-o.

Cu privire la observațiunea că, chiar dacă codul civil ar prevedea dispoziția relevată de noi mai sus, o lege ordinară ar putea să deroage posterior la această dispoziție, principiul neretroactivității nefiind de ordin constituțional, răspundem că mai toate principiile fixate în codul civil, putând fi abrogate printr-o lege ordinară, ar urma că fixarea lor în cod este inutilă. Judecând astfel, și principiul neretroactivității în cod este inutil. Și totuși, fixarea acestui principiu este de mare folos, el fiind un comandament pentru judecător, iar pentru legiuitor un avertisment a uza de dreptul de a face legi retroactive, rar și cu multă prudență, neretroactivitatea constituind un principiu de echilibru politic. Transpunând această idee în chestia ce ne preocupă: Dispoziția prohibitivă în viitorul cod civil ca legea interpretativă să nu conțină idei noi, va atrage luarea aminte legiuitorului posterior, prin consiliul legislativ, care își dă avizul asupra proiectelor de legi, să respecte acest principiu din cod, iar pentru judecător va fi un comandament să aplice principiul față de legile interpretative, când legiuitorul nu derogă dela această dispoziție prohibitivă a codului civil.

Domnul Președinte Dimitrie Maxim rămâne însă un neobosit semănător de idei în ogrorul dreptului.

P. VASILESCU
Profesor universitar

UNIFICAREA LEGISLATIVA

Câteva Observațiuni în legătură cu Proiectul de Procedură Civilă

Începem cu delimitarea competențelor, reglementată în primele articole din proiect. S'a adoptat principiul ca procesele al căror obiect depășește valoarea de 50.000 le, să fie de re-

sortul tribunalelor, cu excepția numai a unor anumite materii cari le enumără textul și cari urmează a fi rezervate judecătorilor. Linia de demarcație între tribunale și judecători, în ce privește competențele lor, urmează pe lângă considerațiuni de importanță mai mare sau mai redusă, și chibzuiele de ordin istoric, — specific țării de legislație, — însă și de ordin tehnic și de utilitate jurisdicțională sau economică. Este adevărat că în țara românească „orașul” propriu zis, după cum se prezintă evoluția de până acum, este capitala de județ. Prin urmare, litigiile propriu zise „orășenești”, când acest punct de vedere primează, trebuie toate să rămâie în competența tribunalelor. Evident, pe considerațiunea aceasta în punctul 2 din art. 2, evacuările referitoare la un bun nemiscător s'au dat în competența exclusivă a judecătorilor numai pentru acele cazuri în cari nu este vorba de un contract de locațiune, adică afacerile de chirie trebuind să rămâie la tribunale. Ne permitem să fim de altă părere în această privință. Crădem că țara aceasta întregită de mult nu se mai află în acel stadiu idilic și patriarhal al puținelor centre mici și al nulității culturale și economice a împrejurărilor. Se impune, credem, ca toate procesele de evacuare și de chirie referitoare la bunuri imobile, să fie de competența judecătorilor de ocoale, dată fiind în cele mai multe cazuri, urgența și date fiind adeseori dificultăți imbinat cu plecarea la sediul tribunalului. Există destule localități reședințe de județ în cari cazurile de chirie sau evacuare a unor obiecte închiriate sunt destul de dese (să ne gândim, în prima linie, la stațiunile balneare). Este nevoie, câte odată, într-o astfel de cauză, ca mediat să se odone și să se înfăptuiască o descindere la fața locului (să ne gândim la necesitatea de a se constata, dacă este adevărat că obiectul de locațiune se năruie, dacă este nelocuibil din punctul de vedere igienic, dacă există pericol de inundare și altele similare). Pledăm, ca și litigiile izvorite din locațiuni să fie date în competența exclusivă a judecătorilor de ocoale.

Între formele vizibile ale procedurii, locurile de frunte sunt rezervate: procesului verbal de ședință și hotărâri finale.

S'ar putea zice într'un anumit sens că acest proces verbal este un fel de „punct nevralgic” al procedurii. Trebuie să concedem că însemnătatea fixărilor pe de o parte și îmbulzeala de cauze pe de altă parte, necesită ca notele luate la ședință, să nu fie decât bruloane, susceptibile de rețușări și îndreptări operate sub controlul președintelui. Este o experiență penibilă că o supraveghiere a textării celor fixate de grefier, până la dictat chiar din partea președintelui, că o astfel de metodă aduce în mersul desbaterilor un element de încetineală până la paralizie. Nu se poate tăgădui că idealul ar fi, ca procesul verbal de ședință să fie redactat de un grefier atât de inteligent și experimentat, încât fixările lui numai în cazuri foarte rare și excepționale, să poată da loc la obiecțiuni sau rectificări din partea împetrinaților.

Proiectul, pentru a dispune în art. 177 punct 4 că procesul verbal are să cuprindă și „susținerile în fapt ale părților”, etc., a urmat în această direcție atât sistemul uzitat și până acum la instanțele românești, prin tradiție, cât și în deosebi modelul lui Franz Klein, ilustrul creator al procedurii austriace, care, pentru a prevedea luarea de note precise asupra alegațiunilor din ședință, s'a abătut dela ortodoxismul oralității, astfel cum o preconiza doctrina germană (procedura civilă germană mai că nu admite nici o fixare a susținerilor în fapt) și care, prin erezia aceasta a și stârnit proteste din partea unor doctrinari. Adică oralitatea pură ar fi cerut ca totul să fie lăsat în presupusa capacitate de memorie și percepere intelectuală a judecătorului cognitor, în care publicul are să se încreadă. Este adevărat că, odată admis și scrisul ca factor concurent, se introduce problema concordanței celor fixate în scris cu cele spuse. Franz Klein a în-

ființat deci, drept garanție presupusă în această privință, semnarea din partea impricinaților, a textului aprobat de ei, precum și posibilitatea opoziției, declarate la proces verbal, în contra formulării aflate ca nefiind în concordanță cu adevăratele alegațiuni. Procesul verbal odată semnat de părți și necontestat prin nici o opoziție, rămâne atacabil numai în cadrul în care, în genere, un act public este susceptibil de infirmare.

O procedură care pe de o parte adoptă fixarea la proces verbal a oricărei declarații, chiar generatoare de drepturi sau obligațiuni, iar pe de altă parte nu cunoaște verificarea de procesul verbal prin semnarea lui din partea impricinaților, nici opoziție în contra modului de formulare a celor preținse declarate de părți, o astfel de procedură ar trebui să caute alte căi de asigurare în contra unor reclamațiuni ulterioare pe motiv de eroare sau rea înțelegere. Credem că ar exista un expedient acceptabil: Tribunalul, la cerere, să poată dispune ca în văzul fiecărui interesat să fie depuse la grefă acele fișări din procesul verbal, totodată rămânând amânată pronunțarea sentinței, iar părțile fiind în drept, ca înăuntrul unui anumit termen să ia act de constatările acestea. În caz dacă fac observații cari tribunalul le află justificate, să se poată îndrepta constatările de însăși instanța care le-a fixat. Termenul să fie acordat însă cu urmări de decădere.

Proiectul s'a adaptat cerințelor vremii, din punctul de vedere al „egalității părților” și prin introducerea în procedură a așa numitei „manuducțiuni”, cum se exprimă teoria, adică a sprijinului părții care n'are avocat și este lipsită de cunoștința suficientă a legilor, pentru a se putea feri de consecințele dăunătoare ale unor anumite fapte sau omisiuni. Judecătorul trebuie să aibă grija necesară, pentru ca o astfel de parte să nu se afle în inferioritate față de un adversar asistat de un jurisconsult. Nu prea înțelegem însă, cum de s'a putut da acestei noi misiuni a judecătorului român o formă numai facultativă: dispozițiunea din art. 186 al proiectului zice că președintele (ar trebui să se adauge: „sau judecătorul”) „va putea da lămuririle necesare, etc.”. Credem că, și fără dispozițiunea aceasta, nevoie s'ar găsi cineva, să se îndoiască de posibilitatea sau dreptul judecătorului de a da unei părți neasistate de avocat, instrucțiuni juridice sau îndrumări cari le află de cuviință. Propunem ca, în loc de „va putea da lămuririle etc.”, să se adopte textul: „va da lămuririle etc.” și în loc de „va putea pune în vedere, etc.”, să se scrie: „va pune în vedere”, iar după cuvintele: „nu este reprezentată de avocați”, să se adauge: „și nu cunoaște îndeajuns legile” (căci se înțelege că un practician jurist, când nu este asistat de avocat, totuși trebuie să fie presupus ca neavând nevoie de instrucțiunile judecătorului).

La art. 283 (care enumeră cazurile de excludere de la mărturie): Să propune ca textul punctului 1 din acest articol să fie: „Persoanele puse sub interdicțiune pentru alienație sau slăbiciune de minte” (pentru că legiuirile din teritoriile alipite cunosc și instituțiunea interdicției limitate pentru împrăștierea averei, precum și pentru alcoolism sau abuz cronic de stupefiante).

La art. 337 care asigură așa numita „immediateță” (nemijlocire): Dispozițiunea aceasta nu va putea să-și atingă scopul său bine chibzuit, în măsura dorită, decât atunci, când paralelismul procedurii aceste, cu adevărat moderne, pe de o parte și a unei legi noi de organizare judecătorească pe de altă parte, se va înfăptui, adică desființându-se rotațiunea de la un an la altul între secțiunile unui tribunal sau a unei Curți de apel sau cel puțin înființându-se rotațiunea din 2 în 2 ani sau mai mult.

Articolul 352: Proiectul, spre a nu trebui să urmeze acele legiuiri cari, în legătură cu instituțiunea sentințelor date în lipsă, mai împovărează instanțele, fie cu opoziții cari n'au nevoie de motivare, fie „cereri de reintegrare” cu ample justificări de absențe (prea cunoscutele „boli” și necazuri!), spre

a evita, adică astfel de incidente târăgănătoare, se mărginește de a admite împiedicarea printr'un caz de forță majoră. Totuși, dispozițiunea aceasta ni se pare a fi întrucâtva prea dură, desconsiderându-se eventualitatea unei întâmplări nenorocoase de care o parte ar putea să fi fost surprinsă chiar pe drum. Credem că bine ar fi, să se mai adauge cuvintele: „sau printr'un accident, adus la cunoștința instanței înainte ca să se fi pronunțat hotărârea”.

Modul în care s'a reglementat judecata în apel, este favorabil inovațiilor în fapt, iar nu celor în drept, modificarea acțiunii, cum dispune categoric art. 390, nici măcar cu consimțământul părții potrivnice nefiind admisibilă. Este evident că proiectul menține reglementarea din art. 377 a procedurii române actuale. Prevede și procedura civilă încă în vigoare în Bucovina că, în apel, nu se va putea ridica nici o pretențiune nouă și nici o excepțiune nouă, afară de cererea ca partea adversă să fie obligată la restituirea cheltuielilor de judecată în apel. Totuși, excluderea textuală a unor excepțiuni noi, lipsește în proiect. Se găsește o singură indicațiune în această privință: alineatul 2 din art. 390 sună: „Excepțiunea de compensațiune se va putea ridica, chiar dacă nu s'a ridicat în prima instanță”. De ce nu s'a formulat astfel acest text că nu se admite în apel nici o excepțiune decât excepțiunea compensației? Se impune o formă categorică și care n'ar putea să dea loc la interpretări și îndoieli.

Se admit fapte și dovezi noi și în recursurile cari se îndreaptă în contra acelor soluții cari se dau prin încheieri. (art. 434). Am fi de părere că la dispozițiunea aceasta, să se facă următorul adaos: „cu excepția recursurilor introduse în cursul unei proceduri de execuțiune; a unui recurs contra unor măsuri vremelnice pentru ocrotirea drepturilor unei părți periclitată sau în cursul unei proceduri de evacuare a unui imobil”. Complectarea propusă se impune, spre a se preîntâmpina târăgănări voite cari nu cadrează cu natura urgentă a procedurilor arătate.

În fine, am zice încă, în legătură cu principiul nou adoptat de proiect, al îndrumării părților, ca, la art. 87 care tratează elementele indispensabile ale unei cereri, să se adauge o dispozițiune prin care se prevede ca președintele sau judecătorul să poată restitui un scris (cerere sau petiție), somnând pe petionar, ca înăuntrul unui anumit termen să îndrepte lipsurile pur formale cari s'ar fi constatat, sub rigora că, în caz de neurmărire, petiția să fie considerată ca nefăcută, iar pe de altă parte, în caz de complectare sau rectificare făcută din timp, partea să nu poată fi privită ca decăzută din dreptul ce era legat de introducerea în termen a cererei, adică admitându-se atunci ficțiunea că cererea a fost făcută complectă și bună din capul locului. E cu atât mai recomandabilă înlesnirea aceasta, dacă se menține — astfel cum prevede proiectul — neobligativitatea la judecătoria și tribunale, a reprezentării părților prin avocați.

Mai relevăm o mică lacună. Nu se reglementează măsurile de luat dacă, în afară de ședință, printr'un scris (memoriu) sau o parte din el se aduce o jignire justiției sau unui magistrat sau unui funcționar public sau se întrebuintează într'un astfel de scris expresii necuviincioase.

Iată unele propuneri, bazate pe o experiență îndelungată a unui vechiu practician.

EMIL KRAMER,

Doctor în drept și jude-consilier la Trib. Suceava

RECENZII

JURISPRUDENȚA REZUMATA, Decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație, vol. I, de SEVER ANDRU, doctor în drept, avocat din București, „Cartea românească”, 1933, pagini 734.

Un avocat ardelean își strămută sediul ocupațiilor sale în

Capitală. Dela început el resimte lipsa unui periodic legislativ (în afară de colecția amorfă a Monitorului Oficial), lipsa unui buletin al instanței Supreme care să apară la timp și regulat, lipsa unui repertoriu juridic, pe lângă atâtea lipsuri și neplăceri inerente profesiunii sale.

În schimb, dacă încearcă a se documenta fie numai asupra jurisprudenței post-belice a Înaltei Curți de Casație, el rămâne buimăcit în fața unui monument de volume, aproape o sută la număr, care înfățișează colecția periodicelor noastre dela război încoace. Dacă îl preocupă numai jurisprudența priitoare la dreptul provinciilor alipite, sarcina lui este și mai grea, căci această jurisprudență apare mult redusă în revistele noastre, nu din vina redacțiilor respective, ci pentru că numărul cetitorilor din provinciile unite este cu totul neînsemnat. În noile ținuturi, literatura juridică se citește așa de puțin, încât directorii revistelor din Capitală, de mult nu se mai miră de ignoranța și nepăsarea manifestată față de cultura juridică română. De aceea, avocatul nostru e nevoit să mai consulte și numeroasele reviste ardeleni și bucovinene, micile biserițe fără.. cuvios, care apar sporadic, câte una sau două la reședința fiecărei Curți de apel, mai toate anemice și parazitare.

În fața atâtor greutatea care pe lângă multă osteneală necesită și mari cheluieli, avocatul nostru va dezarma cu siguranță, pledând pe întunec și pe improvizate, afară numai dacă e un element de elită care înțelege să pătrundă Dreptul mai înainte de a-l exprima.

Iată-l pe acesta pornit a-și făuri singur instrumentul de lucru de care simte atâtea nevoie. Dacă are stăruință, putere de muncă și dorința de a împărtăși altora rodul ostenețelor sale, el nu va cruța niciun sacrificiu pentru a da la iveală o carte, ca aceea pe care ne-o înfățișează d-l Sever Andru, eminentul avocat din Oradea, strămutat de curând la București.

În marele volum, intitulat „**Jurisprudența rezumată**“, d-sa a adunat deciziile Înaltei Curți de Casație privitoare la procesele civile și comerciale din Transilvania pe timp de zece ani, dela 1921 la 1931. După ce le-a strâns din revistele importante de drept, ca și din Buletinul Casei atâtea cât a apărut, d-sa nu s'a declarat mulțumit, ci a extras din registrele Înaltei Curți un număr considerabil de deciziuni inedite, completându-și astfel bogata colecție. Le-a rezumat, apoi le-a însoțit aproape pe toate de câte o scurtă expunere în fapt, pentru a nu li se altera înțelesul. Colecțiunea însumează un număr de **850 decizii** orânduite sistematic, cercetarea fiind înlesnită de indexe amănunțite pe alfabet și pe articole.

Practician de seamă, autorul a făcut mai înainte de toate o lucrare practică, un adevărat repertoriu juridic pe care l-a întocmit cu hărnicie, îngrijire și pricepere, de așa fel încât va deveni indispensabil oricărui jurist ce se va ocupa cu legislația transilvăneană.

Autorul a înțeles că, după atâtea ani de activitate fecundă, ai Supremei Curți, în interpretarea legilor ardeleni, este timpul de a ne dispensa de hotărârile Curiei dela Budăpesta, de aceea volumul său ignorează intenționat această jurisprudență; că apoi, un asemenea repertoriu va rămâne util și după înfăptuirea unificării legislative, căci mai ales dreptul civil și comercial va dăinui multă vreme după promulgarea codurilor ce se proiectează, fără a mai adăuga că pentru importante materii nici proiectele nu sunt întocmite: însfârșit, **ca lucrarea va fi necesară chiar la interpretarea noilor coduri cari, după cum constată și domnia-sa, sunt inspirate din legile maghiare și austriace.**

Munca stăruitoare a autorului nu se va opri la acest prim volum. D-sa făgăduiește că volumele următoare vor cuprinde jurisprudența Casei privitoare la contencios administra-

tiv, pensuni și celelalte materii, și că va ține lucrarea în curent cu deciziile cele mai recente.

Ea va suplini deci — în ce privește Ardealul — lipsa Buletinului Curții de Casație care, din nefericire, apare foarte neregulat și foarte târziu.

Lucrarea d-lui Sever Andru împlinește astfel o necesitate reală, iar străduințele domniei sale nu pot fi îndejuns apreciate și răsplătite.

Iată, în sfârșit, munca serioasă și mult așteptată a juriștilor ardeleni! Dacă ne putem lipsi ușor de cei ce uneltesc pe toate căile pentru importul silit al culturai maghiare în dreptul român, trebuie să salutăm cu bucurie aportul modest și temeinic al juriștilor ardeleni fără tendințe, cari îmbogățesc literatura juridică cu munca lor de harnice albine și cari înțeleg că Dreptul foștilor stăpânitori, cât timp va mai rămâne în vigoare, trebuie comentat și adaptat în lumina interpretărilor date de doctrina și jurisprudența românească.

G. P. DOCAN.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența din 1 Februarie 1933

Președenția D-lui AL. DEM. OPRESCU, Consilier
Decizia No. 283

Ardeal. Sechestrul penal. Recurs în casație contra deciziei date de Camera ac. asupra unui sechestrul penal. Inadmisibilitate.

Recursul în Casație contra unei decizii date de o Cameră de punere sub acuzare din Ardeal în materie de sechestrul penal, este inadmisibil.

Curtea deliberând,

Asupra recursului introdus de Devich Desideriu, împotriva deciziei Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de apel Oradea, cu no. 365 din 1932.

Asupra incidentului de inadmisibilitate ridicat de d-l procuror general S. Cheteanu.

Având în vedere că prin deciziunea atacată menționându-se în totul ordonanța judeului de instrucție al Tribunalului Bihor C. II a rămas ordonat sechestrul penal asupra întregii averi mobile a recurentului de azi, până la concurența sumei de 200.000 lei și accesorii.

Considerând că prin art. 492 p. p. ardeleană, legiuitorul condus de interesul de a asigura drepturile la despăgubiri ale vătămatului, în cazul când există temere că nu-și va putea realiza pretențiunile din cauza relei credințe a infractorului a prevăzut posibilitatea unui sechestrul penal asupra averii acestuia; iar prin art. 493 p. p. un sechestrul asigurător, primul ordonat de judele de instrucție sau chiar de autoritatea polițienească, și care nu conferă nici o preferință creditorului; iar cel de al doilea atât de judecătorul de instrucție cât și de către instanța de judecată și care urmează a se efectua de către jurisdicția civilă în condițiunile legii de execuție în vigoare în Transilvania, între cari, un drept de privilegiu și cu căile de atac prevăzute de art. 34 din suscitata lege.

Considerând că referitor la căile de atac, de cari părțile pot uza în această materie — ordonanța judeului instructor care încuviințează sau refuză ordonarea sechestrului penal — este o hotărâre care conform art. 378 p. p. putea fi atacată cu recurs (apel) la camerele de punere sub acuzare de pe lângă tribunalele, ale căror hotărâri încă nici după art. suscitată și nici după vreun alt text din legea de procedură

penală, nu mai erau susceptibile de vreo altă cale de atac.

Că, dacă prin legea de organizare judecătorească din 1925, atribuțiunile camerilor de acuzare de pe lângă tribunale, au fost trecute asupra camerilor de punere sub acuzare de pe lângă Curțile de apel, ale căror decizii, în principiu, sunt susceptibile de recurs; de aici urmează că prin aceasta s'a recunoscut părților dreptul de a ataca aceste decizii cu recurs în casațiune în ce privește ordonarea sechestrului penal.

Considerând că în adevăr, în conformitate cu normele de procedură penală în vigoare în Vechiul regat, art. 137 p.p. extins pe întreg teritoriul țării, deciziunile camerilor de punere sub acuzare de pe lângă Curțile de apel, în materie corecțională, nu sunt supuse recursului decât în cazuri limitative de regulă numai pentru incompetență și detențiuni preventive. cazuri când inculpatul poate face și aflate la cameră.

Considerând însă că atunci când este vorba de o decizie dată asupra sechestrului penal și execuției asigurătoare, instituțiuni existente în mod necontestat și azi nu numai în legislația transilvăneană, deoarece dispozițiunile art. 492 și 493 p.p. ard. nu au fost abrogate, dreptul de recurs nu poate fi admis după legea română, întrucât această lege nu cunoaște asemenea instituțiuni, și nici după legea ardeleană, deoarece, după cum s'a arătat mai sus, nici această lege nu recunoaște dreptul de recurs în Casație în asemenea materie.

Considerând că în sprijinul admisibilității recursului, nu se poate susține nici că din disp. art. 31 paragraful 2 lit. a. al legei Curții de Casație din 1925, ar reesi aceasta, deoarece rațiunea articolului de mai sus nu este de a recunoaște dreptul de recurs în această materie, ci numai de a stabili cari din secțiunile Inaltei Curți este competente de a judeca asemenea recursuri.

Că acelaș scop se urmărește și prin legea modificatoare din Martie 1932, când prin art. 31, paragr. II, lit. a. care dă în căderea acestei secțiuni judecarea tuturor recursurilor în materie de urmărire mobilă, imobiliară, execuțiune silită, poprire, contestații, sechestrul asigurător și judiciar.

Că prin urmare, față de aceste considerațiuni, incidentul ridicat de domnul procuror general, este întemeiat și prin urmare recursul făcut împotriva deciziei camerei de punere sub acuzare în materie de sechestrul penal fiind inadmisibil, urmează a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

Curtea,

În complexul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare incidentul ridicat de d-l procuror general al acestei Inalte Curți, cu privire la admissibilitatea recursului făcut de Constantin Cuțui, Ilie Rădulescu și Pantelie Corcoveanu, în contra deciziei cu no. 926 din 1932 a Camerei de punere sub acuzare a Curții de apel din București și anume chestiunea de a se ști dacă în cazul când partea condamnată se află în stare de arest mai este necesar să se prezinte personal sau prin împuternicit la grefa instanței a cărei hotărâre se atacă, spre a face declarațiune că voeste a face recurs, astfel cum în mod formal prevede art. 417 proc. penală, sau este suficient ca petițiunea de recurs să fie trimisă prin arestul unde partea este deținută, iar grefierul instanței să constate această împrejurare.

În lipsa recurenților C. Cuțui și Ilie Rădulescu, s'a prezentat recurentul Pantelie Corcoveanu prin d-l avocat Radovici.

D-l procuror A. Căpățână a cerut respingerea recursului ca inadmisibil, nefiind făcut în conformitate cu dispozițiunile art. 417 proc. penală.

D-l avocat Radovici a susținut că recurenții fiind arestați, nu erau ținuti a se prezenta personal înaintea grefierului Camerei de punere sub acuzare, așa că recursul este regulat făcut numai prin cerere scrisă, depusă la Direcția închisorii în care se aflau deținuți, iar în subsidiar a cerut amânarea pentru a dovedi că recurenții s'au găsit în imposibilitate a declara recursul oral înaintea grefierului Camerei de punere sub acuzare, deoarece Direcțiunea generală a închisorilor a dispus ca cei aflați în stare de arest să nu mai fie transportați la instanțele judecătorești pentru diferitele lor cereri, ci acestea să fie trimise prin Direcția închisorii.

Deliberând,

Asupra incidentului ridicat de d-l procuror general, Având în vedere că prin decizia cu no. 926 din 11 Noembrie 1932, Camera de punere sub acuzare a Curții de apel din București a respins apelul făcut de Constantin Cuțui, Ilie Rădulescu, Pantelie Corcoveanu și alți, contra jurnalului cu no. 12489 din 1932, prin care Tribunalul Ilfov, secția tutellelor, confirmase mandatele de arestare emise contra apelanților.

Că, în contra deciziei Camerei cei trei de mai sus, deținuți în închisoarea Văcărești, au declarat, în ziua de 14 Noembrie 1932, că fac recurs, prin petițiuni scrise pe cari le-au depus direcției închisorii care apoi le-a înaintat prin adresa Camerei de punere sub acuzare.

Că, la termenul de 17 Ianuarie 1933, fixat pentru judecarea recursului, d-l procuror general al acestei Inalte Curți a cerut respingerea recursului ca inadmisibil întrucât recurenții nu s'au conformat dispozițiunilor art. 417 proc. penală, incident dedus în judecata complexului de divergență.

Având în vedere că chestiunea rămasă în divergență constă în aceea de a se ști dacă, în cazul când partea condamnată se află în stare de arest mai este necesar să se prezinte personal sau prin împuternicit la grefa instanței a cărei hotărâre se atacă spre a declara că voeste a face recurs, astfel cum în mod formal prevede art. 417 proc. penală, sau este suficient ca petițiunea de recurs să fie trimisă prin arestul unde partea este deținută, iar grefierul instanței să constate această împrejurare.

Având în vedere că art. 417 proc. penală dispune că atunci când recursul se face de partea condamnată, aceasta va trebui, sau în persoană, sau prin al său împuternicit, să facă, la grefa instanței judecătorești a cărei decizie voeste a ataca declararea verbală cum că voeste a merge înaintea Curții de Casație.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 7 Februarie 1933

Președenția D-lui CONST. C RĂTESCU, Președinte

Const. Cuțui și alți

Decizia No. 336

Recurs. Acuzat arestat. Neprezentarea înaintea grefierului instanței pentru declararea recursului. Art. 417 pr. penală.

Și acuzatul arestat este ținut a se prezenta în persoană înaintea grefierului instanței care a pronunțat o hotărâre penală, spre a declara și oral că face recurs.

Numai atunci recursul poate fi făcut în orice alt mod, când recurentul se găsește în imposibilitate a satisface cerințele art. 417 p. p. sau când grefierul refuză să ia act de declarația verbală sau lipsește.

O atare dovadă incumbă recurentului.

„Grefierul va constata această declarație în scris și va îngriji ca să fie subscrisă atât de recurent, cât și de sine însuși.

„Dacă recurentul nu va putea sau nu va voi să sub-scrie, grefierul va face mențiune de aceasta.

„Declarația va fi înscrisă într-un registru destinat la aceasta și care va fi public, încât oricine va avea dreptul să ceară a i se da extrăct dintr'însul.

„Fiind făcută prin imputernicit, actul de împuterni-cire va rămânea anexat la declarație.”

Considerând că art. 417 de mai sus nu face nici o distincțiune între condamnații liberi și cei aflați în stare de arest, termenii legii fiind generali și aplicându-se oricărui condamnat care voeste a merge în recurs înaintea Curții de Casație.

Considerând că formalitățile prescrise de acest text trebuiesc observate în mod riguros, ca o condițiune esențială a validității recursului, neputând să fie înlocuite prin nici o altă formă.

Că, numai atunci recursul poate fi făcut în orice alt mod, când recurentul se găsește în imposibilitate de a satisface cerințele art. 417, sau când grefierul refuză să ia act de declarațiunea sa verbală, ori lipsește dela instanță.

Că, în atari cazuri, potrivit principiilor generale de drept, recurentului îi incumbă a justifica imposibilitatea în care s'a găsit de a satisface obligațiunile impuse prin art. 417 p. p.

Că, astfel fiind și întrucât în speță recurenții nu au dovedit că s'au găsit în imposibilitate de a se prezenta înaintea grefierului Camerii de acuzare spre a declara și oral că voese a face recurs, acest recurs nu este regulat făcut, și ca atare, urmează să fie respins. Singura împrejurare că recurenții se găseau deținuți neputând constitui o imposibilitate, deoarece ei erau datorți a cere directorului închisorii să dispună transferarea lor la Camera de punere sub acuzare spre a satisface cerințele legale, cerere care în speță recurenții nici măcar nu au invocat că ar fi făcut.

Că, deși apărătorul recurenților a susținut că aceștia nu ar fi putut să se prezinte înaintea Camerii de acuzare din cauză că Direcțiunea închisorilor ar fi dat un ordin care să interzică aceasta, o atare afirmațiune nu este însă prin nimic dovedită, iar cererea de amânare pentru a se produce această dovadă, urmează să fie înlăturată, deoarece recurenții au avut timp suficient spre a o produce dela data de 17 Ianuarie 1933, când s'a ivit divergența, tocmai asupra modului în care recursul a fost făcut.

Că, dar, incidentul ridicat de d-l procuror general este întemeiat și ca atare urmează să fie admis, iar recursul respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

COMITETUL CENTRAL DE REVIZUIRE S. I-a

Audiența dela 18 Martie 1933

Președenția d-lui C. GEORGESCU-VÂLCEA Prim-pres
Primăria Municipiului București cu General E. Castano

Aplicabilitatea regulamentului de construcțiuni și alinieri București. Dacă acest regulament a fost abrogat de legea ad-ției locale din 1929 prin art. 572. Dacă art. 13 și 54 din regulamentul de construcțiuni se aplică la terenuri clădite sau la terenuri virane. Dacă se poate refuza o autorizație de construcție fără să se fi procedat în prealabil la expropriere; și în ce cazuri anume (art. 17 Constituție, 480 c. civ., 16 regul. de construcțiuni, București,

1. *Regulamentul de alinieri și construcțiuni este un regulament de administrație publică de sine stătător care rămâne în vigoare atât timp cât o lege nouă nu cuprinde vreo dispoziție contrară celor cuprinse în el. Ori nici legea p. org. ad-ției locale, nici legea pentru organizarea municipiului București nu cuprind dispozițiuni contrare Regulamentului.*

2. *Art. 13 și 54 din regulament se aplică tuturor terenurilor, fie că sunt virane, fie că sunt clădite.*

3. *Autoritatea comunală poate refuza să elibereze o autorizație de construcție și să interzică orice lucrări, impunând proprietarului limitări ce merg până la desființarea exercițiului dreptului de proprietate, fără să fi procedat în prealabil la acordarea vreunei juste desdăunări.*

Comitetul.

Asupra acțiunilor de față, conexe prin jurnalul sedinței dela 29 Noembrie 1932.

Având în vedere că din actele și lucrările dela doasr se constată în fapt următoarele:

La 10 Octombrie 1932, d-l General N. Castano cere primăriei sectorului II Negru București, cu petițiunea înregistrată sub No. 26.618 să-i elibereze autorizațiunea necesară pentru a face reparațiuni radicale în imobilul său din str. Oituz Nr. 21, care a suferit un incendiu în ziua de 27 August 1932.

În urma acestei cereri, șeful cadastrului sectorului, referă către primarul sectorului că imobilul din str. Oituz Nr. 21 este ieșit din aliniere la teșitură și are o suprafață nereglementară de 32 50 m.p.

Prin deciziunea cu nr. 523 din 11 Octombrie 1932, Comisiunea interimară aprobă eliberarea autorizațiunei cu obligația ca proprietarul să dea o declarație autentică că nu va avea nici o pretențiune, în caz de expropriere, pentru plus-valuta ce capătă imobilul prin lucrările ce se vor executa.

Făcând această declarațiune, se eliberează d-lui General E. Castano, autorizațiunea cu no. 38.0 din 18 Octombrie 1932.

La 9 Noembrie 1932, d-l General E. Castano, cu petițiunea înregistrată sub Nr. 25.273 arată primăriei, că executând dispozițiunea de a suprima cele două ziduri pentru a se re-trage și a face teșitura colțului, la dărâmarea zidurilor, bolta a căzut și este nevoie ca zidurile de pe strada Oituz și Șep-cari, să le facă din nou. Pentru aceste lucrări, în plus și pentru refacerea din nou a acoperișului și dușumelelor cere să i se elibereze un supliment de autorizație, pe care primăria i-a dat-o prin viza nr. 41.0, în care se arată că se autoriză d-l General E. Castano ca pe lângă lucrările specificate în autorizația nr. 38.0 să mai execute ziduri la față complet din nou, acoperiș și învelitoare complet din nou, planșeuri de beton, tencueli generale, tâmplărie nouă, zugrăvit și vopsit.

La 11 Noembrie 1932, Direcțiunea Casei Lucrărilor, de pe lângă primăria municipiului București, prin nota de serviciu nr. 339 către Serviciul Cadastrului, cere să se cerceteze dacă lucrările ce se fac la imobilul în discuțiune, sunt autorizate și dacă construcția este reglementară.

Se fac cercetări și se referă că lucrările sunt autorizate de primăria sectorului II Negru, însă construcția este nereglementară, făcându-se pe un teren în suprafață de 36,10 m.p., în loc de 80 m.p., cât prevede regulamentul; că n'are nicio curte de lumină, că scara interioară care duce la etaj și mansardă nu este izolată, neavând o casă a scării și că, construcția s'a executat pe o teșitură de 2 m. în loc de 3 m. cât prevede alinierea decretată.

Pe acest referat, primarul municipiului București pune rezoluția ca să se oprească lucrările de construcție și conținutul primăriei să atace la Comitetul central autorizațiunile eliberate.

La 17 Noembrie 1932, primăria municipiului București, cu petițiunea înregistrată sub nr. 1370, cere anularea deciziunilor și autorizațiunilor date de primăria sectorului II Negru, arătate mai sus, pentru motivele că imobilul depășește alinierea decretată; că, terenul este neconstruibil, neavând decât 36,10 m.p. în loc de 80 și că nu are curte.

La 18 Noembrie 1932, cu petițiunea înregistrată sub nr. 1371, d-l General E. Castano, se plânge în contra măsurilor luate de primăria municipiului București, și cere anularea lor.

Asupra acțiunei primăriei municipiului București:

Având în vedere că în ședința dela 1 Decembrie 1932, Comitetul a decis o descindere locală care s'a efectuat în ziua de 2 Decembrie 1932, constatările fiind trecute în procesul verbal aflat la dosar, iar în ședința dela 13 Decembrie 1932, la cererea făcută de General E. Castano, s'a admis facerea unei expertize care să constate din punct de vedere tehnic dacă lucrările făcute la imobilul din str. Oituz nr. 21, constituie o construcție nouă sau numai reparațiuni radicale ale vechiului imobil.

Că, numindu-l cu efectuarea acestei lucrări pe d-l Arhitect I. A. Paxino, acesta a depus la dosar actul de expertiză încheiat.

Având în vedere că din cercetarea locală efectuată de Comitet în ziua de 2 Decembrie 1932 din acte dela dosarul primăriei privitor la deciziunile și autorizația de construcție arătate mai sus, din raportul expertului, — expertiză ordonată de Comitet, și din însăși petițiunea Generalului E. Castano, către Sectorul II Negru, înregistrată la nr. 022,618 din 10 Octombrie 1932, se constată:

1) Că construcțiunea depășește alinierea decretată și n'are curte.

2) Că terenul în chestiune care, în conformitate cu art. 14 din regulamentul de alinieri, pentru a fi considerat construibil, trebuie să aibă o suprafață de 80 m.p., n'are decât 36,10 m.p., deci e un teren neconstruibil, supus exproprierii.

3) Că reparațiunile autorizate sunt reparațiuni radicale care echivalează cu o nouă construcție.

Că în urma acestor constatări, delegațiunea consiliului sectorului II Negru, prin deciziunile arătate mai sus, autorizând reparațiuni radicale la imobilul Generalului E. Castano a încălcat regulamentul de alinieri și construcțiuni și anume:

I. art. 14 care prevede că, un teren pentru a fi considerat construibil trebuie să aibă o suprafață de 80 m.p., adică cea mai mică suprafață care se referă numai la clădirile comerciale;

II. art. 31, care prevede că la construcțiunile ieșite din aliniere, nu se vor permite nici un fel de lucrări, afară de mici reparațiuni, adică lucrări parțiale și superficiale de întreținere așa cum se arată în art. 204;

III. art. 54-63 inclusiv privitoare la suprafețele libere și la curți;

IV. art. 64 și 65 privitoare la teșiturile dela unghiurile străzilor;

V. art. 206 care prevede că orice reparațiuni radicale sunt oprite la casele supuse retragerii chiar când ar fi recunoscute ca solide și în perfectă stare, nu numai la partea supusă retragerii, dar și la întreaga clădire aflată sub același acoperământ.

Având în vedere, că în materie de drept administrativ, nesocotirea dispozițiunilor prevăzute de legi sau regulamente, în interes general are ca sancțiune, nulitatea, chiar când ea nu e prevăzută în mod expres.

Având în vedere că legea administrației locale prin art. 110 prevede regulamente de edilitate, privitoare între altele și la alinierea clădirilor și stabilirea regulilor de construcție.

Având în vedere că, municipiul București neîntocmind până în prezent asemenea regulamente, a rămas în vigoare regulamentul pentru construcțiuni și alinieri al Municipiului Bu-

curești, publicat în Monitorul Oficial nr. 4 din 22 Ianuarie 1928.

Având în vedere că prin art. 125 din legea administrației locale, se prevede că nu se vor permite lucrări de consolidare la clădiri, ieșite din aliniere.

Având în vedere că prin art. 31 din regulamentul menționat mai sus, se prevede că autorizarea dată contra dispozițiunilor din art. 31 și art. 30, e nulă de drept.

Având în vedere că deciziunile consiliului sectorului II Negru și autorizarea privitoare la reparațiunile radicale dela imobilul Generalului E. Castano date cu încălcarea dispozițiunilor legii administrației locale și regulamentul de alinieri și construcțiuni ale municipiului București, sunt nule de drept în conformitate cu dispozițiunile art. 341 alin. b din legea administrației locale.

Având în vedere că, potrivit dispozițiunilor art. 13 din Regulamentul pentru construcțiuni și alinieri al Municipiului București, terenurile neconstruibile urmează să fie expropriate.

Având în vedere că, potrivit dispozițiunilor art. 40 din legea pentru organizarea administrației municipiului București municipiul și sectoarele pot face exproprierile legale în baza planurilor de sistematizare și a planurilor de aliniere aprobate în caz de utilitate publică, declarându-se de utilitate publică și exproprierile pentru salubritate publică.

Având în vedere că imobilul din str. Oituz nr. 21 este ieșit la teșitură din alinierea stabilită în planurile de sistematizare și aliniere în vigoare, și neîndeplinind condițiunile de salubritate și anume: curtea de lumină cerută de art. 54 și următorii și scara de comunicație construită în condițiunile art. 112 și 113 din regulamentul pentru construcțiuni și alinieri, urmează ca să fie expropriat, obligându-se primăria sectorului II Negru București și primăria municipiului București să procedă de îndată la facerea formalităților pentru exproprieria terenului, înscriind în bugetul anului 1933, suma necesară pentru această exproprierie.

Având în vedere că Generalul E. Castano prin apărătorul său a susținut: că, imobilul nu este ieșit din aliniere, întrucât teșitura este distinctă de aliniere și în tot cazul făcând declarațiune că execută teșitura necesară, nu mai poate fi discuțiune asupra alinierii; că, condițiunile referitoare la suprafața terenului și curtea de lumină nu pot fi puse în discuțiune, întrucât regulamentul se referă numai la construcțiunile făcute pe terenuri virane; că, în speță, nu este vorba de o construcție nouă, ci de una veche pentru care a cerut autorizația de a-i face reparațiuni radicale din cauza incendiului ce a suferit. Că starea imobilului trebuie cercetată din momentul cererii autorizațiunei, iar nu în timpul lucrărilor făcute pe baza autorizațiunei obținute.

Că, regulamentul de alinieri și construcțiuni este abrogat și în nici un caz dispozițiunile lui nu pot fi aplicate pentru a se deduce decăderea din art. 341 din legea pentru organizarea administrației locale, acel regulament fiind de simplă poliție, iar nu de administrație publică, și că primăria sectorului II negru nu putea refuza autorizația cerută fără să fi procedat în prealabil la exproprieria terenului, plătind efectiv prețul exproprierii, exproprierie pe care de altfel a refuzat-o și nici n'ar fi putut s'o facă, întrucât nu este vorba de utilitate publică.

În cece privește aplicabilitatea regulamentulului pentru construcțiuni și alinieri al municipiului București:

Având în vedere că deși legea pentru unificarea administrativă din 1925 și legea pentru organizarea administrației comunei București din 1926 au fost abrogate în întregime, respectiv prin dispozițiunile legii pentru organizarea administrației locale și legea pentru organizarea administrațiunii municipiului București, ambele din 1929, totuși regulamentul pentru construcțiuni și alinieri al Municipiului București nu a fost întocmit pentru completarea sau explicarea vreunei

dispozițiuni din legea pentru unificarea administrativă din 1925, sau legea pentru organizarea administrației comunei București din 1926, ei fiind un regulament de administrație publică de sine stătător, care rămâne în vigoare atâta timp cât o nouă lege nu cuprinde vreo dispozițiune contrarie celor cuprinse în el. Or, nici legea pentru organizarea administrațiilor locale și nici legea pentru organizarea administrației municipiului București, nu cuprind dispozițiuni contrarii acestui regulament.

Având în vedere că acest regulament cuprinzând dispozițiuni referitoare la împărțirea municipiului în ceea ce privește condițiunile construcțiilor, alinierea și lărgirea străzilor, condițiunile terenurilor construibile, așezarea clădirilor, la piețe, edificii publice, monumente, autorizațiuni de construcții etc., etc., este un regulament de administrație publică, iar nu limitat la măsuri de simplă poliție comunală și chiar altfel fiind, însă trebuia socotit ca regulament de administrație publică și orice deciziune s'ar lua de organele de administrație ale municipiului București, și sectoarelor sale contra dispozițiunilor lui, ar fi nule de drept, conform dispozițiunilor art. 341 l. c. s. l.

Că așa fiind, aceste obiecțiuni urmează a fi respinse ca nefondate.

În ceea ce privește obiecțiunea ridicată referitoare la aliniere și natura lucrărilor efectuate la imobilul în discuțiune :

Având în vedere că potrivit dispozițiunilor art. 64 și 65 din regulamentul de construcțiuni și alinieri al municipiului București, teșiturile clădirilor situate la întretăierea străzilor, vor fi prevăzute și în planul de sistematizare și planul de aliniere în vigoare.

Având în vedere că alinierea unui imobil urmează a fi socotită pe toate laturile sale care dau în spre drumul public, astfel că și teșitura urmează a fi socotită ca făcând parte din aliniere.

Având în vedere că atât din lucrările serviciului cadastrului Sectorului II Negru București, cât și din referatul șefului acestui serviciu din Municipiul București, rezultă că imobilul pentru care s'a cerut reparațiuni radicale era ieșit din aliniere la teșitură, această teșitură, conform prevederilor alinierii decretate, urmând să fie de 3 metri.

Având în vedere că, potrivit dispozițiunilor art. 31 din regulament, nu se vor permite nici un fel de lucrări, afară de mici reparațiuni, prevăzute de art. 204, iar autorizațiunea care se va da, va fi nulă de drept.

Având în vedere că imobilul fiind ieșit din aliniere, nu poate fi luată în considerare starea imobilului dela data cererii de autorizație de a i se face reparațiuni radicale, întru cât în starea în care se găsea imobilul atunci nu se putea elibera autorizația cerută, după cum s'a arătat mai sus.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 125 din legea pentru organizarea administrației locale, construcțiunile ieșite din aliniere, bine înțeles dacă îndeplinesc toate celelalte cerințe din regulamentul de construcțiuni și alinieri pot fi autorizate dacă proprietarul ar pune construcțiunea la aliniere.

Având în vedere că pentru ca Generalul E. Castano să fi putut obține autorizațiunea de construcție, avea obligațiunea să facă teșitura prevăzută în planul de aliniere, care implica dărâmarea zidurilor dinspre străzile Oituz și Șepcari, și numai după dărâmarea acestor ziduri, primăria sectorului II Negru urma să cerceteze dacă ceea ce urma să se execute, echivala cu o reconstrucție sau cu reparațiuni generale.

Că, așa fiind, starea de fapt a imobilului care trebuie avută în vedere la eliberarea autorizațiunei, este aceea în care zidurile fațadelor erau dărâmate pentru executarea teșiturii, iar nu aceea în care imobilul s'a găsit după sinistru,

când eliberarea autorizațiunei era interzisă de textele arătate mai sus. Această stare de fapt a fost aceea care a dus la concluziunea din raportul de expertiză, că în speță nu poate fi vorba de reparațiuni generale, ci de o reconstrucție, concluziune adoptată de Comitet, prin considerentele de mai sus.

Având în vedere că fiind vorba de o construcție nouă, devine nefondată și obiecțiunea ridicată că dispozițiunile regulamentului referitoare la suprafața terenului, curtea de lumină, etc., nu ar fi aplicabile decât construcțiunilor noi făcute pe locuri virane.

În ceea ce privește obiecțiunea că primăria sectorului II Negru nu putea refuza eliberarea autorizațiunei fără să îi procedat în prealabil la exproprieria imobilului, plătit în mod efectiv prețul exproprierii. Că primăria a refuzat să facă exproprieria și nici nu o putea face nefiind vorba de vreo cauză de utilitate publică.

Având în vedere că este necontestat că exercițiul dreptului de proprietate, garantat prin art. 17 din Constituție, poate fi limitat prin legi și regulamente, iar o interdicere totală a exercitării dreptului de proprietate nu se poate face decât printr-o exproprierie pentru cauză de utilitate publică, după o justă și prealabilă despăgubire.

Având în vedere că chestiunea dedusă este aceea de a se ști dacă autorizațiunea de construcție putea fi refuzată de primărie, fără ca aceasta să fi hotărât exproprieria terenului și să îi plătit proprietarului prețul exproprierii.

Având în vedere că, dacă în principiu primăria sectorului II Negru nu ar fi putut refuza eliberarea unei autorizațiuni pentru o construcție, care ar fi îndeplinit toate cerințele legale, pentru un imobil care urma să fie expropriat pentru o cauză de utilitate publică, mai înainte de îndeplinirea formalităților de exproprierie și plata prealabilă a prețului a celei exproprieri, nu este mai puțin adevărat că ar fi putut refuza autorizațiunea, atunci când ea se cerea în contra prevederilor legilor și regulamentelor de administrație publică în vigoare, întrucât o asemenea autorizațiune fiind nulă de drept, conform art. 341 legea pentru organizarea administrației locale, ea este inexistentă și deci nu se poate spune că neîndeplinirea formalităților de exproprierie și plata prețului ar fi îndreptățit primăria să elibereze o autorizațiune de asemenea natură.

Având în vedere că interdicerea de a se face o construcțiune pe un teren care contravine condițiunilor exprese legale și regulamentare, echivalează cu o împiedicare a exercițiului dreptului de proprietate, acel teren urmează a fi expropriat, măsură pe care a luat-o și Comitetul, după cum s'a arătat mai sus.

Având în vedere că Generalul E. Castano a obiectat că primăria sectorului II Negru ar fi refuzat să exproprieze terenul și în nici un caz, nu va putea face această exproprierie, nefiind vorba de o cauză de utilitate publică.

Având în vedere că, chiar în ipoteza în care primăria sectorului II Negru ar fi refuzat să exproprieze terenul, deși nu s'a făcut decât o simplă afirmație asupra acestui refuz, Comitetul central pe baza dispozițiunilor art. 363 alin. 2 a luat dispozițiunea de a obliga primăria sectorului II Negru și primăria municipiului să facă formalitățile exproprierii înscrind în bugetul anului 1933 suma necesară pentru plata prețului exproprierii.

Având în vedere că, în ceea ce privește obiecțiunea că nu s'ar putea face o asemenea exproprierie, nefiind vorba de vreo cauză de utilitate publică, întrucât dispozițiunile art. 40 din legea pentru organizarea administrației municipiului București, consideră de utilitate publică, exproprierile și pentru salubritate publică, iar în speță fiind vorba de un teren pe care neputându-se construi un imobil salubru, cu scara ferită de incendiu printr-o casă specială, curte de lumină,

etc., exproprierea acestui teren este posibilă și din punct de vedere legal.

Având în vedere că în ceea ce privește întrebuințarea terenului de către primărie, după executarea exproprierei, dispozițiunile art. 16 din regulamentul pentru alinieri și construcțiuni al municipiului București și art. 39 din legea de organizare a acestui municipiu, prevăd, între altele, comasarea terenului la proprietățile vecine, putându-se vinde conform avizului comisiei speciale și aprobării primarului.

Că așa fiind și aceste obiecțiuni devin nefondate și urmează a fi respinse ca atare.

Pentru aceste motive, Comitetul admite acțiunea municipiului București, etc.

NOTA. O scurtă expunere a faptelor:

D. General C., voind să refacă imobilul său avariat de un incendiu, solicită primăriei unui sector oarecare al Bucureștilor, să fie autorizat să facă reparațiunile necesare.

Cererea este aprobată și autorizația eliberată cu o condițiune: să execute o teșitură de 2 m. la colțul clădirei.

Cum teșitura cerută nu se putea efectua decât cu dărîmarea celor două ziduri exterioare, proprietarul pune și năruie cei doi pereți pentru a satisface astfel exigențele autorităților comunale.

Dar odată cu dărîmarea zidurilor, situația se schimbă; ea nu mai corespunde cu autorizația eliberată, lucrările de executat depășind de astă dată primul proiect de reparațiuni.

Respectuos față de legile și regulamentele administrative, proprietarul solicită primăriei un supliment de autorizație.

Sectorul municipal, admitînd și această cerere, eliberează suplimentul de autorizație cerut.

În timpul când se efectuează însă reparațiunile autorizate de primărie, lucrările sunt suspendate din ordinul primarului Capitalei. În același timp municipiul cere comitetului central de revizuire anularea ca ilegală a autorizațiilor de construcții eliberate de sectorul municipal.

Illegalitatea autorizațiunilor în discuție este motivată de municipiu pe faptul că sectorul eliberase aceste autorizațiuni, fără să ție seamă de restricțiile și dispozițiile regulamentului de alinieri și construcțiuni al municipiului București.

Într'adevăr, pretinde municipiul, nu numai că imobilul este eșit din aliniere și deci numai pentru acest unic motiv cererea de autorizație trebuia să fie respinsă conform cu art. 125 din legea administrației locale din 1929, dar terenul, pe care se ridică imobilul pârîtului, este inconstruibil avînd o suprafață minimă celei prescrise de art. 14 din regulamentul suscitât. Pe lângă aceasta, imobilul este lipsit și de curtea de lumină, contrar art. 54 din același regulament.

Comitetul central de revizuire, prin decizia ce o comentăm, și-a însușit în întregime susținerile municipiului, anulînd ca ilegale autorizațiile eliberate de sector, pârîtului în cauză. După opinia noastră deciziunea comitetului este nejuridică.

Să ne explicăm:

În ce privește aplicarea art. 14 și 54 din regulamentul de alinieri și construcțiuni.

Se știe ce prescriu aceste două texte:

În primul rînd, art. 14: „Un teren va fi considerat construibil numai dacă va avea următoarele dimensiuni și suprafețe considerate minimale”. Urmează apoi un tablou de suprafețe minimale.

Iar art. 54: „Din orice teren pe care se construște

se va rezerva o suprafață sau curte liberă de orice construcție”.

Pentru interpretarea acestor texte nu se cer nici subtilități de spirit, nici erudiție juridică. Ele sunt limpezi atât pentru jurist cît și pentru omul de pe stradă. Textele suscitute se aplică terenurilor virane pe care urmează a se face construcții noi din temelie. Ori, cîte lecturi repetate s'ar face și oricît s'ar încerca să se analizeze și să se examineze fiecare cuvînt, înțelesul este unul singur și o logică primitivă îl impune. Textele citate nu se aplică și nici nu se pot concepe a fi aplicabile terenurilor pe care sunt ridicate construcții ce au a fi reparate, refăcute, etc. De altfel, un teren construit încetează de a fi denumit „teren” pur și simplu. Un teren construit se numește (certerea cititorului de a insista asupra unor noțiuni atât de simple și elementare) „clădire”. Interpretarea aceasta reese tot așa de clară din litera art. 54 suscitât, care obligă pe constructor a rezerva din terenul ce construiește, o suprafață anume pentru curte. Ori, cum se poate concepe ca dintr'o „clădire” ce urmează a fi refăcută sau reparată „să se rezerve” un loc pentru curte?

Dar, pentru că ne aflăm în plin absurd, să-l considerăm justificabil și să concedăm că într'adevăr art. 14 și 54 suscitute se aplică nu numai la „terenuri” dar și la „clădiri”. Mai mult, să considerăm că imobilul pentru care s'au acordat autorizațiile, este eșit din aliniere, deși e vorba, cum reese din decizie numai de o teșitură, pe care proprietarul se obligase s'o respecte și care în urma acestui angajament nu mai putea constitui un motiv de anulare în conformitate cu art. 125 din legea administrației locale.

Să admitem deci toate ipotezele îmbrățișate de onoratul Comitet central în sensul că autorizația a fost dată cu călcarea textelor analizate. Sepune însă o întrebare. Putea sectorul municipal să refuze autorizațiile cerute de proprietar? Sprijinit pe textele sus invocate, era în drept sectorul municipal să interzică pur și simplu proprietarului să-și exercite dreptul său de proprietate pe terenul ce-i aparține?

Într'adevăr, art. 17 din Constituție garantează proprietatea de orice natură, cu singura excepție a exproprierei pentru utilitate publică, după o justă și prealabilă despăgubire; iar art. 480 c. civ., definind proprietatea, stabilește că exercițiul acestui drept este *absolut* și *exclusiv*, cu un singur corectiv: acela că dreptul de proprietate poate fi limitat prin legi.

Ce înseamnă această limitare și până unde poate curge?

În materia construcțiilor, limitările prevăzute de legi sunt de două feluri:

a) limitări impuse în vederea asigurării unor bune și normale raporturi de vecinătate, deci limitări de ordin privat (art. 610 c. civ. și urm.).

b) limitări impuse în vederea intereselor strict edilitare.

Aceste ultime limitări se împart iarăși în două categorii:

1) limitări ce merg pînă la o completă sau parțială depozedare sau suprimare a exercițiului dreptului de proprietate.

2) limitări, cari fără să ajungă la interdicțiunea absolută de a clădi, privesc adaptarea construcțiunei la necesități de ordin strict estetic, sanitar, salubriate, etc.

Prima categorie de limitări constituind o suprimare a exercițiului dreptului de proprietate, au a fi considerate drept adevărate exproprii. Ea cuprinde: retragerile la aliniere, teșiturile (cu alte cuvinte acele obligațiuni ce atrag după sine alinieri parțiale sau totale

de proprietate) și mai ales interdicțiunea de a construi pe terenuri mai mici de o anumită cotă (art. 14 regulament de construcțiuni).

Din a doua categorie de limitări, cari nu constituiesc nici alinieri de bunuri, nici interdicțiuni de exercitare a dreptului de proprietate ci sunt simple adaptări, corijări impuse din motive de ordin strict estetic, igienic, etc., fac parte cele mai multe din limitările prevăzute de regulamentul edilitar: art. 66 și urm.) 79 și urm., 102 și urm., 125 și urm., 145 și urm., 165 și urm. etc.

Urmează deci că acolo unde limitarea prevăzută de lege sau de regulament exercițiului dreptului de proprietate, merge până la desființarea lui, această limitare nu poate fi impusă titularului dreptului decât după o justă și prealabilă despăgubire; altfel actul autorității constituie o expropriere deghizată, o confiscare neîngăduită de literă și spiritul Constituției. Acesta este principiul și în acest sens avem întreaga jurisprudență a Inaltei Curți de Casație (Hamangiu, Recursul în casare în Contenciosul ad-tiv p. 582-599).

Și atunci, dacă refuzul autorității comunale de a acorda unei persoane o autorizație de construcție sub cuvânt că s'ar călca, prin aceasta, regulamentul de alinieri, este considerat ca un act abusiv și contrar Constituției, atât timp cât nu s'a procedat și consumat, până la plata despăgubirii, toate formalitățile de expropriere, este de conceput să se declare nulă de drept o autorizație dată de comună tocmai pentru a nu i se imputa că a comis acest abuz?

Cu alte cuvinte, poate fi considerată ca ilegală, pentru simplu motiv că ar fi contrară regulameptului de construcțiuni, o autorizație acordată de autoritatea comună din moment ce aplicarea regulamentulului duce la o expropriere deghizată, adică la violarea unui text constituțional?

Comitetul central de revizuire a răspuns afirmativ, socotind astfel că aplicarea unui regulament de poliție edilitară are a se face chiar atunci când prin această aplicare se săvârșește o gravă călcare a textelor constituționale.

Dar Comitetul anulând autorizațiile și împiedicând în mod absolut pe părți să-și exercite dreptul său de proprietate, înainte de a fi indemnizat, a trecut chiar și peste însăși regulamentul de construcțiuni, pentru respectarea căruia Comitetul central de revizuire, s'a arătat dispus să consimtă la violarea oricărui alt text de lege sau Constituție. Intr'adevăr, art. 16 din acest regulament spune limpede: „că terenurile ce nu ar îndeplini condițiile de mai sus (adică tocmai condițiile prevăzute de art. 14 privind terenurile neconstrucțibile N. A.) se vor expropria de comună”. Ce înseamnă aceasta decât aplicarea principiului constituțional al exproprierii în sensul că interdicțiunea de a nu construi pe anumite terenuri socotite inconstrucțibile, nu poate fi impusă proprietarului decât după o justă și prealabilă despăgubire, interdicțiunea constituind ea însăși o expropriere. Iată deci că și regulamentul însuși condiționează propria sa aplicare de respectarea art. 17 din Constituție.

Pentru a înlătura toate aceste obiecțiuni (pe care totuși Comitetul le găsește întemeiate în însuși corpul deciziei, când recunoaște că „interdicțiunea de a se face o construcție pe un teren, care contravine condițiilor exprese legale, regulamentarea echivalează cu o împiedicare a exercițiului dreptului de proprietate”), instanța administrativă „obligă” sectorul și municipiul să exproprieze imobilul părțului. Comi-

tetul ar fi voit să spună, cu alte cuvinte, că din moment ce sectorul și municipiul sunt „obligate” să exproprieze, interdicțiunea de a construi nu mai poate fi considerată drept o expropriere samavolnică, despăgubirea urmând a fi acordată *mai târziu* părțului. Ori, ce poate contrazice mai flagrant principiul însuși al exproprierii care cere o despăgubire prealabilă, decât această obligație viitoare și incertă a unor desdăunări echivoce, după ce interdicția a fost deja impusă proprietarului.

Dar în afară de aceasta, obligația însăși, impusă de comitetul central de revizuire primăriei, „de a expropria” este complet inoperantă, luarea unei deciziuni de expropriere fiind lăsată la absoluta apreciere a autorității care păsește la o asemenea operațiune, numai când socotește oportun și în măsura fondurilor disponibile.

* * *

Am scris la începutul acestor rânduri că decizia Comitetului central de revizuire este nejuridică. Un regulament de poliție edilitară a fost situat, datorită unei mici erori de ierarhie legislativă, deasupra Constituției Țării. Decizia mai suferă însă și de un alt viciu: este inechitabilă. Un proprietar care și-a investit capital, muncă, energie, socotind că o autorizație eliberată de un sector municipal nu este o simplă probă de caligrafie, ci un act al unei autorități, generator de drepturi și obligații, se vede astăzi cu imobilul în ruină, părăduit de ploi și ninsoari, cu ziduri pe jumătate ridicate.

Sub regimul nostru burghez, justiția a ținut totdeauna cumpăna între drepturile individuale și drepturile colectivității. Să fie oare o altă concepție care începe să-și facă loc pretutindeni și cu o neînvinsă persistență?..

P. ALEXANDRESCU-ROMAN
Avocat

INFORMAȚIUNI

Sentința civ. no. 243 din 1932 a Trib. Ilfov s. I civ. cor., dată sub președinția și redactată de d-l judecător D. Ivăncianu — publicată în *Curierul Judiciar* no. 32 din 1931, cu nota d-lui profesor Al. Cerban, — a fost tradusă și publicată în „*La loi*” no. 228 din 1931, în „*L'action communale*” no. 629 din 1931 și în „*Journal du droit international*” (Ed. Clunet) — însoțită de următoarea notă a d-lui J. Perroud, profesor la Facultatea de Drept din Lyon:

NOTA. — La solution ne faissait pas de doute, si l'on appliquait les principes généraux. La loi roumaine, comme le fait observer judicieusement le tribunal, ne peut ordonner une transcription à Paris. Comme la transcription est, d'après le droit roumain, applicable en tant que statut personnel, une question de fond et un élément essentiel du divorce, il faut y procéder en Roumanie. La loi roumaine, n'ayant pas prévu le cas, a été complétée par le règlement sur l'état civil du 11 juillet 1913, modifié le 16 novembre 1924.

Ce règlement a été déclaré nul comme contraire à la loi par un arrêt de la Cour de Bucarest du 26 mars 1921. Le tribunal s'écarte de cette jurisprudence trop sévère. C'est du moins l'avis développé par M. le professeur Cerban, de l'Université de Bucarest, dans une longue note parue sous le jugement rapporté dans la Loi, no. du 27 novembre 1931.